

Slovenska zveza na Švedskem
Slovenska riksförbundet i Sverige

Letnik/Årgång 22, Št./Nr 83
ISSN-2000-2173

Slovensko GLASILO

Slovenska BLADET

POLETJE/SOMMAR 2023

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET
 Junij 2023, Št./Nr 83, Letnik/Årgång 22

Izdajatelj/Utgivare:

Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9
 Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; članarina SZ

Naslovnica/omslag: Danni Strazar

Zadnja stran/sista sidan: David Taljat

Glavni in odgovorni urednici/ huvudredaktörer:

Danni Strazar, Suzana Macuh

Oblikovalka & slov. lektura / Teknisk redaktör:

Danni Strazar

Naslovi & lektura šved. besedil / Adresshantering:

Suzana Macuh

Častna članica uredništva/hedersmedlem:

Augustina Budja Bencek

Naslov uredništva / Redaktionsadress:

Slovenska riksförbundet i Sverige, Box 145, 731 23 Köping

E-naslov/E-post:

slovenskoglasiло@gmail.com

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 580 izvodih

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 3. septembra 2023!

Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 3 september 2023, adressen ovan!

Za vsebino objavljenjih člankov so odgovorni avtorji. Pisma društev, ki niso člani Slovenske zveze, in oglase posameznikov objavljamo le, če je v glasilu dovolj prostora.

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSD

Na današnji naslovnici vidite eno od Plečnikovih del, cerkev sv. Mihaela na Barju. Ko sem razmišljala, kaj bi vam v uvodniku povedala, mi ta njegova slika ni šla iz glave. Kadar koli svojim učencem (ali pri dopolnilnem pouku slovenščine ali pa pri tečajih za odrasle) razlagam o slavni Slovencih, vedno predstavim tudi Jožeta Plečnika. Ker je ta uvodnik čisto prekratek za kaj več o Jožetu Plečniku (1872-1957), bom v prihodnjih številkah kmalu (ker je zanimivo tudi za 3. generacijo oziroma za vse nas) kaj več napisali o njem, pa tudi drugih Slovincih (doma in v tujini), ki so bili izjemno uspešni pri svojem delu.

Na spletu najdete njegova dela in če vas bo poleti pot zanesla v Ljubljano, slikajte katero od njegovih del in nam jih pošljite. Če ne drugje, bom vaše fotografije objavili na spletni strani – in dodali tudi zgodovino in opis njegovih del.

Želiva vam nadvse čudovito poletje, kjer koli že boste!

På dagens omslag ser ni ett verk av Plečnik, kyrkan sv. Mihael på Barje. När jag funderade på vad jag ville förmedla till er denna gång, kunde jag inte radera denna bild ur minnet. När jag berättar om kända slovenier för mina elever (antingen på påfyllnadsbara kursen i slovenska eller i vuxenkurserna i slovenska) berättar jag även om Jože Plečnik. Denna inledning är alldeles för kort för att berätta allt om honom, men vi kommer i kommande nummer att skriva mer om honom (något som även kan vara intressant för de senare generationerna) Likaså kommer vi skriva om andra kända slovenier som haft en framgångsrik karriär. På nätet kan man hitta hans verk- och om ni under sommaren har vägarna förbi Ljubljana - ta gärna något kort på hans verk och skicka det till oss på redaktionen. Om inte annat kommer vi att publicera era bilder tillsammans med beskrivning och historik på vår sida.

Vi önskar er en fantastisk sommar, var ni än kommer att befinna er!

PRESEDNIK IMA BESEDO

Spoštovanjem vse skupaj najlepše pozdravljam v imenu Slovenske zveze na Švedskem.

Delo v društvih in v Slovenski zvezi je v polnem razmahu, za nami so tako tudi občni zbori, razna praznovanja in obiski, ki smo jih letos gostili na razne načine. Za nami so tudi dogodki, ki so se odvijali v društvih, smo pa nestrpno pričakovali obisk ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospoda Mateja Arčona, ki pa je zaradi drugih pomembnih obveznosti moral obisk odpovedati, namesto njega pa nas je obiskala državna sekretarka Vesna Humar.

V marcu je bil uspešno izpeljan občni zbor Slovenske zveze na Švedskem, med nas je prišla prva svetovalka z ambasade v Kopenhagnu, gospa Andreja Thieke, V veliko veselje mi je bilo, da je bila tako zelo lepa udeležba na občnem zboru. Hvala vsem društvom, da ste poskrbeli in se udeležili občnega zbora Slovenske zveze.

V upravnem odboru Slovenske zveze ni prišlo do sprememb med vodilnimi člani upravnega odbora, za kar se seveda vsem lepo zahvaljujem in sedanjemu upravnemu odboru želim veliko uspešnega dela in ustvarjanja za dobro vseh članov in rojakov zveze.

Ko smo zakorakali v pomlad, smo se udeležili čudovitega srečanja rojakov za binkoštni praznik. Letos je bilo še posebej v lepem pričakovanju, ker smo slavili častitljivo obletnico srečanj, saj smo se kot romarji že petdesetič zapovrstjo zbrali pri Brigiti Švedski v Vadsteni. Ob tej priložnosti vsem vam, spoštovani, izrekam čestitke za dolgoletno tradicionalno spoštovanje in romanje na ta binkoštni praznik.

Dobra volja vedno velja, so govorili modri možje, tako naj ostane tudi za naprej. Potrudili smo se in se zbrali v lepem številu, občutki so bili res lepi in nepozabni, vzdušje je bilo res veselo sproščeno, bili smo ponosni romarji in veseli, da nam je podarjen tako pomemben in blagoslovljen binkoštni dan.

Kot predsednik slovenske zveze na Švedskem si želim, da ostanemo zvesti romarji še vrsto let, prav tako ostanimo zvesti obiskovalci tudi na preostalih srečanjih, ki jih organizirajo društva in Slovenska zveza na Švedskem.

Potrudimo se tako v društvih kot posamezniki in po svojih močeh pridobivajmo mlajše slovenske rojake med nas na razna srečanja.

Misel je lepa in spodbudna še posebno za binkoštni praznik, držimo se teh tradicionalnih srečanj, potrudimo se vsi po svojih močeh iz leta v leto, da se podamo na pot k sv. Brigiti Švedski, seveda pa nas vedno znova vabi tudi naša simbolična slovenska lipa.

Spoštovani rojaki, vsem želim veliko lepih trenutkov in užitkov v poletnih dneh, lepo praznovanje vseh poletnih praznikov ter pomembnega praznika ob Dnevu državnosti republike Slovenije.

Predragi člani Slovenske zveze, pred nami bo tudi čas počitka in letnih dopustov, želim vsem prijeten dopust ter srečno potovanje.

Naj bosta prosti čas in dopust prava sprostitev, uživanje in hkrati tudi priložnost za nabiranje novih moči za naprej.

Alojz Macub
Predsednik SZ

Ordförande Svenska riksförbundet
e-pošta: slovenska.riksforbundet@gmail.com

SLOVENSKI DOM GÖTEBORG

Novice iz Göteborga

Pomlad je s toploto in dežjem pregnala dolgo mrzlo zimo. Neznansko smo si želeli videti sonce, da nas pregreje, da postanejo svetlejši dnevi, pa tudi nas same je nekako prebudila. Saj če se zbudimo in je zunaj sonce, kar nekam hitro pridemo iz postelje, dobra volja in prijetno počutje sta takoj pri roki.

Čebulice tulipanov, zvončkov in narcis, ki smo jih v jeseni dali v zemljo so nas razveselile z lepimi cvetovi. Sama sem dala čebulice različnih tulipanov v veliko lončeno posodo, ki je čez zimo stala na balkonu. Nič zalivanja in spomladi so počasi prišli na dan zeleni listi in popki tulipanov. Postavila sem cvetlični lonc na svetlo in moram priznati, da sem bila zelo zadovoljna, ko sem uživala ob cvetovih. Sedaj so zacvetele tudi pelargonije in različne barve nageljnov, ki zares lepo dišijo, ko odprem balkonska vrata. To bo moj raj čez poletje, ko bom uživala ob kavi ali kozarcu vina. Saj ne potrebujem veliko razkošja, da sem zadovoljna z življenjem.

25. marca smo imeli v prostoru Göteborgsrummet občni zbor in vsi odborniki so ostali še naprej v upravnem odboru in tudi drugi so obljubili pomoč pri delu društva. Ni več tiste zagnanosti kot nekoč, poskušamo pa se srečevati po maši, da zapojemo in poklepetamo. S tem tudi naš slovenski jezik in kultura živita naprej. Predsednik Jože je pristal, da bo vodil še vnaprej Slovenski dom. Po končanem občnem zboru je Slovenski dom pogostil vse prisotne. Razdelili smo rdeče nageljne mamicam in očetom. Klepet, smeh in dobra volja, pa je sobotno popoldne hitro minilo. Načrti se večkrat ne izpolnijo, zato je boljše, da jih ni preveč.

22. maja smo se v cerkvi Kristusa Kralja poslovili od Karla Kolarja, ki je po nekaj dneh v bolnišnici Östra za vedno zaspal. Bolezen in demenca sta bile prisotna zadnjih nekaj let in telo ni zmoglo več. Čeprav sem bila pripravljena na njegov odhod, me je njegova smrt zelo pretresla. Počivaj v miru in hvala Ti za najinih petinpetdeset let skupnega življenja.

27. maja je bilo romanje v Vadsteno kot po navadi za Binkošti. Srečanje pri sestrah, maša, procesija do slovenske lipe, molitev in pesem ter litanije v cerkvi so vsako leto zelo lepa tradicija za srečanje Slovencev v lepem kraju Vadstena. Hvala vsem za trud, delo, pozornost, vsem gostom iz Slovenije, ki ste polepšali in popestrili naše romanje. Gospod Zvone Podvinski, vam gre največja zasluga za to srečanje in Bogu hvala, da ste s skupnimi močmi izpeljali vse, ter še posebej hvala za vašo vztrajnost.

Bog vam povrni in velik hvala.

Naši jubilaranti

Julij	Ana Ratajc 80 let
September	Marjana Ratajc 55 let
	Simon Majer 50 let

Naj Vam bo dan praznovanja vesel in srečen,
vse leto pa zdravo kakor med in vedro kakor cvet.
Naj vsi dnevi življenja vam mirno tekó,
vsaka stopinja naj srečna vam bo,
ne vedi v življenju kaj je trpljenje, naj izpolni se vam vse življenje.
Lepo praznujte in nazdravite s kapljico rujnega vina.

Nadaljevanje zelenih prstov iz prejšnje številke

Letos toplote kar ni bilo od nikoder in Anne-Marie je morala kar nekaj zelenjave ponovno posejati, ker je tisto, kar je že prišlo ven, bilo nekako ostarelo ali neuporabno. Da je vse to presadila na vrt, je potrebovala kar nekaj lesenih visokih gred, napolnili sva jih z zemljo in sedaj jih je res bilo treba presaditi ven na prosto. Bučke že s cvetom, solata, paradižnik, paprika in pač vse, kar se potrebuje v gospodinjstvu. Njeni zeleni prsti in njena ljubezen do dela na vrtu omogočata, da vse tako lepo uspeva. Vem, da bom veliko od tega deležna tudi sama, da odnesem domov in skuham. Tudi sosede in sodelavci so deležni njene dobrote, saj rada deli, kar pridelala. Kako bo, bom napisala v naslednji številki.

Mladi smo prišli na Švedsko, od leta 1960 do 1980 nas je prišlo največ, misleč, da bomo nekaj let ostali tukaj in nato šli nazaj domov. Nekateri so naredili tako, drugi smo ostali in sedaj smo v letih, bolezen je prisotna (nismo nesmrtni), zato se skoraj vsak mesec zgodi, da mora naš gospod župnik Zvone v razne kraje po Švedski na pogrebe. Nihče ne mara govoriti o tem, a ko se v praksi pokaže, da nismo izrazili svoje zadnje želje o tem, kako in kje želimo biti pokopani, je potem veliko težje.

Napišite svoje zadnje želje, da bodo preživeli vedeli zanje.

Morda sem tokrat res otožna in žalostna, toda zelo pogrešam Karlija, sedaj ga niti v dom za ostarele ne hodim več obiskovat. Ostali bodo lepi spomini (pa tudi takšni, ki se jih nočem spominjati).

Uživajte, dokler ste skupaj in potujete, če je možnost, ker se nikdar ne ve, kako dolgo boste to zmogli početi.

Vsem želim lepe počitnice oziroma dopust, pazite nase in se v jeseni znova vidimo.

Marija Kolar
za Slovenski dom

SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ, KÖPING

Binkoštno praznovanje leta 2023

Zopet smo se za ta lepi binkoštni praznik v središču mesta Vadstena zbrali romarji, prijatelji društva Simon Gregorčič.

Dobra volja velja, so govorili modri možje, potrudili smo se in se v lepem številu zbrali za ta binkoštni praznik. V zgodnjih jutranjih urah smo se podali na pot z Viby mini avtobusom. Veselje in dobra volja sta nas spremljala ves dan. Občutki so vedno lepi in nepozabni, doživetje pa je bilo res sproščeno. Naj ob tej priložnosti tudi izrečem iskrene čestitke vsem romarjem, predvsem pa članici Suzani Macuh za ves trud skrb in delo, ki ga je vložila v dobro nas članov društva Simon Gregorčič, da smo imeli tako lep in nepozaben dan. Prav tako hvala vsem, ki ste na kakršen koli način pomagali pri hrani, tomboli in seveda pri vsem drugem za nepozabno doživetje ob romanju k sv. Brigiti Švedski za binkoštni praznik. /Alojz Macuh

Så var det äntligen, äntligen, äntligen dags! Den årliga resan till Vadstena var kommen! Vi som varit med förr, vet vad det innebär och det är absolut en dag vi vill dela med dem om ännu inte varit på den traditionella pingsträffen i Vadstena. I år hade vi med oss 5 medlemmar som ännu inte varit med tidigare. Vi samlades i Husta hos ordföranden för att gemensamt åka vidare med vår hyrda buss för dagen. Bussen fylldes med mat och lotteriringar, priser och förväntansfyllda passagerare såklart! Vid Stora Hammarsundet hade vi en kortare paus och kort därefter var vi framme i Vadstena.

Förr oss som varit där förr, ni vet den där känslan... av att bara komma in på klostergården väcker så många minnen, hur gården förr om åren varit välfylld med glada människor som har sitt ursprung från Slovenien. Fader Zvones danstäg som bestod av både nunnor och besökare, nunnornas soppa, kranjske klobase osv osv. Även i år vad gården välfylld. Efter mässan och besöket vid den slovenska linden gick några av oss tillbaka till klostergården medan några andra passade på att besöka stadens centrum.

Framåt kvällen begav vi oss till festlokalen. Inte bara att själva dagen var

ärofylld, känslösam och högtidlig – det skulle vankas fest också, med musiker som underhållit oss redan tidigare på dagen! Ett band, importerat från Slovenien och helgen till ära stod för underhållningen hela dagen/kvällen!

Några ur vår förening hjälpte det härliga gänget från Göteborg (Slovenski dom) med Katarina Zupančič i spetsen och såg till att alla deltagare fick äta/fika samt att det städades av och lotteriet tog vår förening hand om, likt tidigare år. Även dans, sång, glada tillrop och skratt hanns med! Framåt natten var det dags att ta farväl av Vadstena för i år igen. Tack Fader Zvone och Vadstena för att ni gett oss ytterligare härliga minnen att ta vara på!

Våra medlemmar Mona och Björn beskriver dagen så här: (Mona har varit med för många år sen och Björn deltog för första gången): *”Vi tycker att det var en jättehärlig dag i Vadstena. Så fint att traditionen fortfarande lever vidare. Det är en sån fin gemenskap att samlas på detta vis. En helt fantastisk dag/kväll med släkt och vänner, god mat och underbar musik, dans och sång. Tack för att vi fick vara med och tack till alla som ordnar detta. ❤️”*

VABILO/INBJUDAN

Prisrčno vabljeni na srečanje vseh generacij 2023 v Köpingu!	Välkomna till vår flergenerationsträff 2023 i Köping!
<p>Srečanje bo v soboto, 26. avgusta 2023 s pričetkom ob 14.00 uri v kraju Skoftesta, Köping.</p> <p>Po ugodnih cenah bosta na voljo hrana in pijača, načrtujemo pa tudi družabne igre, zabavo in različne aktivnosti.</p> <p>Prosimo, da svojo udeležbo prijavite najkasneje do 13. avgusta Suzani na: 072-943 17 31 /suzana.macuh@gmail.com (sporočite morebitne alergije/posebna prehrana i.p.)</p>	<p>Träffen äger rum lördagen den 26 augusti 2023 med start kl. 14.00 och i Skoftesta, Köping.</p> <p>Mat och dryck kommer att finnas till förmånliga priser. Lekar, underhållning och aktiviteter finns planerat för dagen.</p> <p>Vänligen anmäl ert deltagande senast den 13 augusti till Suzana: 072-943 17 31 /suzana.macuh@gmail.com (meddela ev. allergier/specialkost)</p>
<p>Naslov: Skoftestavägen. (Finska stugan i Köping) Opis poti: Dobrodošli v Köpingu!</p> <p>Iz smeri Västerås: Odcep Köping C, nato levo. V krožišču desno (prvi odcep) * nato naravnost pribl. 1,5 km. Za ostrim ovinkom je znak "Brukshundsklubben". Zavijte desno in sledite poti, dokler po pribl. 1 km ne pridete do še enega znaka z enakim napisom. Zavijte na levo in mimo Brukshundsklubben. Srečanje poteka pri zeleni hiški.</p> <p>Iz smeri Eskilstuna: peljite se naravnost skozi mesto po cesti št. 250, mimo 3 semaforjev in skozi 1 krožišče. V drugem krožišču zavijte na levo (tretji odcep) in nato sledite opisu zgoraj, označenim z zvezdico *.</p>	<p>Adress: Skoftestavägen. (Finska stugan i Köping) Vägbeskrivning: Välkomna till Köping!</p> <p>Från Västerås: anfert Köping C, därefter vänster. Höger i rondellen (första avfarten) * därefter ca 1,5 km rakt fram. Efter den tvära kurvan finns en skylt "Brukshundsklubben". Sväng höger och följ vägen tills ni ser ännu en skylt med samma text, ca 1 km. Sväng vänster och åk förbi Brukshundsklubben. Träffen äger rum vid det gröna huset.</p> <p>Från Eskilstuna: åk genom hela stan på väg 250, förbi 3 rödljus och genom en rondell. I andra rondellen, sväng vänster (tredje avfarten) följ instruktionerna efter *.</p>

DOBRODOŠLI/VARMT VÄLKOMNA!

Čestitke članom društva Köping!

*Spoštovani vsi člani, ki ste slavili svoj osebni praznik.
Želim vam zdravja, sreče in veselje.
iskrene čestitke za praznične dni.*

Grattis till er alla i föreningen som nyligen fyllt år.
Jag önskar er allt väl på födelsedagen,
ordförande i slovenska föreningen, Köping.

ORFEUM - LANDSKRONA SPD ORFEUM

Slovensko društvo Orfeum deluje na več koncih Švedske, torej na jugu Švedske, kjer imamo člane od Landskrone, Helsingborga in Malmöja, pa v Karlskroni in v osrednji Švedski v Stockholmu in še kje. Razlog je v tem, da naša predsednica Danni stalno prebiva v Stockholmu, ker pa tudi poučuje dopolnilni pouk slovenščine na jugu (v Kopenhagenu in od jeseni naprej tudi v Malmöju), nam to daje možnost, da delujemo na več koncih. Originalno Orfeum izvira iz Landskrone, vendar se trudimo, da bi postali društvo, ki ni vezano na lokalni predel, saj je naša dejavnost predvsem kulturna in koncertna. To nam je najbližje in tako dopolnjujemo dejavnosti drugih društev, ki so bolj usmerjena v družabna srečanja in druge zanimive aktivnosti, vsi skupaj pa lahko Slovencem vseh generacij, živčim na Švedskem, prinašamo raznoliko dejavnost in jih tako povezujemo. Kajti konec koncev niti ni pomembna pripadnost zgolj društvom, temveč se nam res zdi bolj pomembno združevanje, povezovanje med Slovenci in njihovimi potomci, gojenje narodne zavesti in ohranjanje slovenskega jezika ne glede na društveno pripadnost. Kultura je na splošno zelo širok pojem, ki konec koncev privabi tudi švedske obiskovalce na naše koncerte, za glasbo pa tako ali tako pravijo, da ne pozna meja.

Kaj smo počeli spomladi? Poleg slovenščine v Malmöju, ki je bila to pomlad še organizirana v sklopu društev Planika in Orfeum in je potekala v prostorih društva Planika (podprta s strani Slovenske zveze in obeh društev), smo veliko načrtovali tudi za jesen. Septembra bomo imeli prvo srečanje knjižnega kluba najprej v Malmöju, za otroke pa se bo odprl oddelek dopolnilnega pouka slovenščine. Dopolnilni pouk slovenščine sicer podpira Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje iz Slovenije, bo pa za vse otroke brezplačno. Več informacij bo objavljeno preko slovenske ambasade v Kopenhagenu in na FB strani DPS Švedska-Danska.

Naši ustanovitelji društva so nas, mlajše v upravnem odboru, opozorili, da letos praznujemo že 55-letnico društva. Kar težko verjamemo, da smo skorajda pred kratkim praznovali 50-letnico. Prvi del letošnjega praznovanja je bil bolj v širšem družinskem krogu ob rojstnem dnevu naše nekdanje gonilne sile, ljube Augustine Budja Bencek, večji koncert pa pripravljamo

v Stockholmu v nedeljo, 1. oktobra 2023. Ta dan bomo dopoldne izvedli delavnice za otroke in odrasle (glasbene z elementi folklore ter dodatno še ustvarjali z otroki) z gostom iz Slovenije, Tomažem Pirnatom (pianistom in dirigentom), na koncertu ob 15.00 uri pa bomo povezali čim več slovenskih in tudi kakšnega švedskega glasbenika, nastope otrok in še kaj. Tako želimo stkati nitke sodelovanja med čim več Slovenci, saj smo zares prepričani, da smo skupaj močnejši, opaznejši in da lahko nastopimo tudi složni kot narodnost, živeča na Švedskem.

Knjižni klub bomo izvedli tudi v Stockholmu, informacije bomo kmalu objavili na naši spletni strani in po elektronski pošti. Če pa vas knjižni klub še posebej zanima, nam pišite na orfeum.slosve@gmail.com.

Decembra (omenjamo že zdaj) bomo seveda imeli tradicionalno Miklavževanje, vendar bomo podrobnosti objavili v naslednji številki.

Vsem želimo lepe počitnice!

Slovenska föreningen Orfeum är aktiv i flera städer i Sverige, vi har t.ex. medlemmar allt ifrån Landskrona, Helsingborg, Malmö, även i Karlskrona men även i Stockholm etc. Orsaken till detta är att vår ordförande, Danni, bor i Stockholm. Hon undervisar i slovenska i söder (i Köpenhamn men i höst även i Malmö) och i Stockholm. Detta gör att vi kan vara aktiva på flera orter. Ursprungligen kommer Orfeum från Landskrona men vi jobbar på att föreningen inte ska vara endast lokalt förankrad i en stad, vår inriktning är främst kultur och konsertarrangemang. Detta står oss närmast och på så vis kompletterar vi andra föreningsars verksamhet. Alla vi föreningar kan förmedla en varierad verksamhet till alla generationers sloveners bosatta i Sverige och genom detta kan vi knyta an. I slutändan är det inte viktigast vilken förening man tillhör utan det som är viktigt är att vi knyter an, förenas med andra sloveners och deras ursprung, att bevara språket och tillhörigheten oavsett föreningstillhörighet. Kultur är en bred schanger som slutligen även bjuder in svenska gäster på våra konserter. När man pratar musik säger man dessutom att den inte känner till några gränser.

Vad gjorde vi i våras? Förutom slovenskaundervisningen i Malmö som organiserades genom föreningen Planika och Orfeum och som ägde rum i Planikas lokaler (möjliggjordes tack vare ekonomisk hjälp från slovenska

riksförbundet och båda föreningarna) har vi även skapat stora planer inför hösten. I september kommer vi ha vår bokklubb, först i Malmö, för barnen kommer det öppnas en fortsättningskurs i slovenska (för yngre barn än 5 år kommer vi att anordna barntimmar med olika teman). Slovenska som modersmål är medfinansierad av Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje i Slovenien, den kommer att vara gratis för alla barn.

Grundarna av föreningen har påmint oss yngre i styrelsen att föreningen fyller 55 år i år. Detta är svårt att ta in då det inte känns som alltför länge sen vi firade 50 års jubileet. Första delen av firandet var mer i begränsad form, vi förbereder en större konsert i Stockholm den 1 oktober. Denna dag kommer vi även anordna workshops för barn och vuxna (musikaliska med inslag av folkmusik) med en gäst från Slovenien, Tomaž Pirnat, (pianist och dirogent). På konserten kl 15.00 kommer vi fläta samman programmet med så många slovenska musiker som möjligt, även någon svensk musiker, uppträdanden från barn och mycket. På själva konserten kl. 15.00 kommer vi ha flertalet slovenska musiker, även någon svensk musiker. Vi hoppas kunna möjliggöra samarbeten mellan så många slovenier som möjligt, vi är övertygade om att vi tillsammans är starkare, synligare och att vi tillsammans kan att vi också kan agera enade som en nationalitet, bosatt i Sverige.

Bokklubben kommer även att anordnas i Stockholm. Information kommer publiceras snart på vår hemsida och skickas via e-post. Om ni är intresserade av bokklubben, kontakta oss gärna via: orfeum.slosve@gmail.com.

I december månad (vi nämner det redan nu) kommer vi självklart att arrangera st Nicolausfirandet, mer information kommer i nästa nummer.

Vi önskar er alla en fin sommar!

SLOVENSKO DRUŠTVO
ORFEUM

VAS VLJUDNO VABI NA

KONCERT OB 55-LETNICI
DELOVANJA

NEDELJA, 1. OKTOBRA
2023

OB 15. URI

V STOCKHOLMU,
STORKYRKOSALEN,
TRÄDGÅRDSGATAN 9, STOCKHOLM
(GAMLA STAN)

SKD Planika – Malmö – pomlad, 2023

Ta moderna kuga, imenovana Covid, ki nas je pestila od marca leta 2020 pa vse do letošnjega februarja, je zapustila v Planiki globoke zarezne. Čeprav so oblasti zgodaj spomladi razglasile, da je nevarnost mimo, pride v društvene prostore občutno manj ljudi. Slovencev prvega vala na Švedskem, od leta 1959 – do 1965, ki so danes stari od 75 do 85 let skoraj ni več. Sedaj vodijo društva njihovi otroci. Le ti so mlajši in energični, imajo drugačne navade, drugačne želje. Upravni odbor bo moral sestiti in se pomeniti, kako naprej. Tisto s srečanji ob petkih, skupnih večerjeh spomladi in jeseni je bila dobra poteza, društvo je poslovalo izjemno dobro. Sedaj to očitno ne deluje več, treba se bo domisliti nekaj drugega. Gotovo nisem edini, ki jim želim nekaj prišepniti, pa ne vem kaj.

Kaj se je in kaj se bo dogajalo v Planiki do konca leta 2023. Preteklo soboto, 27. maja smo bili v Vadsteni. Prijavljenih je bilo 9 članov potovanja pa se je zaradi bolezni udeležilo 6 oseb. Planika je najela primerno vozilo, v Vadsteni so tudi prenočili in se domov zadovoljni vrnili v nedeljo, 28. maja. **V soboto, 10. junija, 2023**, so bili vsi člani vabljeni na tradicionalni društveni piknik. Začetek je bil kot vsako leto ob 13. uri na Bulltofti. Hrana brezplačna, pijača pa se plača.

Veste, kaj je taekwondo? Če ne, naj takoj povem, da je to precej nov azijski borilni šport, ki izvira iz Koreje. Pred nekaj leti je postal tudi olimpijski in ima po svetu precej privrženec. Samo v Malmöju sem naštel tri klube, ki vabijo mladino. Zakaj pišem o tem? Zato, ker je med mlajšimi člani Planike več fantov in deklet, ki redno vadijo in tudi tekmujejo. Pobudnik in njihov

mentor je nihče drug kot sedanjí predsednik Planike, Rudolf Belec. Nekoč navdušen nogometaš je pred leti presedlal na taekwondo in namerava svojo skupino tesneje povezati s Planiko. Iskreno želimo in upamo, da mu bo uspelo. /Jože Ficko.

Zapustili so nas:

8. maja 2023 smo na Östra kyrkogården Malmö pospremili k počitku dva starejša Slovence. Stanislav Koren je bil star 90, Franc Bratušek pa 92 let. Svojem iskreno sožalje. UO in člani Planike.

SKD SLOVENIJA OLOFSTRÖM

10. marca smo imeli občni zbor, praznovali smo tudi dan žena in zbralo se nas je kar lepo število. Radi se srečamo, zares nam je bilo lepo. Naš vedno nasmejani Viktor nas je razveselil z svojo harmoniko in slovensko glasbo.

30. aprila je bila sveta maša. Vedno smo iskreno hvaležni gospodu Zvonetu Podvinskemu, da prihaja med nas. Tukaj se bolj poredko zberemo pri sveti maši (premalo nas je), zato pa jo toliko bolj cenimo. Hvala, g. Zvone.

13. maja smo imeli balinarsko srečanje. Vsi smo malo starejši, tako da raje posedimo in se pogovarjamo. Z veseljem smo se malo pogostili in vse skupaj zalili z dobro kapljico. Razšli smo se v smehu in petju. Bilo je lepo.

27. maja smo imeli srečanje v Vadsteni. Iz Olofströma se je udeležilo enajst članov. Vreme je bilo prekrasno in tudi vse drugo je bilo zelo svečano.

Naši slavljenici:

Janez Zbasnik, Olofström 80 let

Ivana Hrabar, Kallinge 94 let

Graciella Cah, Olofström 80 let.

Vsem slavljencom iskrene čestitke!

SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM

Sprehod po Hellasgårdnu

V nedeljo, 12. marca, nas je vreme obdarilo z jasnim nebom in soncem. Odpravili smo se do Hellasgårdna, kjer nas je pričakal Andreas, ki je za nas organiziral kratek pohod okoli jezera. Kot pravi vodič je z nami med potjo delil kar nekaj zanimivosti: Ali ste vedeli, da je bila še do ,nedavnega‘ stockholmska regija vsa pod morsko gladino in je bila ena izmed zadnjih v Skandinaviji, ki se je dvignila na površje? Da so včasih tu kraljevali 8-tisočaki, ki pa jih je ledena doba zbrusila v to nizko pokrajino? Da imajo mladi borovci ravne veje obrnjene proti nebu, tisti stari več sto let pa svoje veje začnejo obračati proti tlom? Da so velike sinice v mestih spremenile svoje petje v bolj preprosto melodijo, ki jo je lažje slišati v mestnem vrvežu?

Pohod ni bil težak, le tu in tam je bil manjši vzpon – a pazljivi smo morali biti na poledenelih in zasneženih pobočjih. Kar nekajkrat smo se ustavili, občudovali razgled na zaledenelo jezero in veliko število drsalcev. Po dobrih dveh urah pohoda smo se usedli v majhno kočico, kjer smo si privoščili čaj, kakav in nekaj sladkih dobrot. Hvala, Andreas za organizacijo in vodenje!

Valborg in slovenski pevski zbor triglav

Slovensko društvo v Stockholmu je sodelovalo na Valborg večeru v Snorreängen ob Kyrksjönu, na dan, ko so po vsej Švedski zagoreli visoki kresovi in ob petju naznanili toplejše vreme in svetlejše dni. Na Valborg, 30. aprila 2023, je slovenski pevski zbor Triglav z zborovodkinjo Klementino Savnik združil moči z zborom Västerortskören in zapel nekaj švedskih pesmi ter tako pozdravil pomlad. Pred nastopom so skupaj še posneli fotografijo za spomin. Bravo, slovenski pevski zbor Triglav!

Izlet v živalski vrt Eskilstuna

Slovensko društvo v Stockholmu je 14. maja organiziralo izlet v živalski vrt Parken Zoo v Eskilstuni. Park je iz Stockholma oddaljen slabi dve uri, tako da se nas je osem članov z avti odpeljalo na dogodivščino. Društvo nam je prijazno plačalo prevoz in nas povabilo na kavo, čaj in pecivo. V parku je bil ravno otvoritveni konec tedna, sicer pa, razen ob vstopu v park, ni bilo nobene gneče. Vreme je bilo odlično in člani smo se v parku zabavali vse do konca odpiralnega časa. Poleg ogleda živali smo lahko božali koze, ponije in alpake v mini živalskem vrtu. Na koncu smo se utrujeni in z lepimi vtisi odpeljali

proti domu. Še pridemo!

Večdnevni izlet v Skåne

V sredo, 17. maja, že dan pred praznikom, smo začeli večdnevni izlet. Skočili smo po najeti 7-sedežni avtomobil in pobrali vse izletnike. Čeprav je bil prvotni načrt nekoliko drugačen, smo za cilj izbrali Skåne. Iz Stockholma smo odšli proti jugu - prva postaja Gränna, kjer smo si privoščili zgodnjo večerjo. Nadaljevali smo v smeri Torekov, kjer smo najeli prijetno hišo. Ta je postala naš bazni tabor za prihodnje dni. V četrtek smo se odpeljali do Söderåsens nacionalnega parka in si ogledali sotesko Skärälid, jezero Odensjön ter samostan Bosjökloster. V petek smo si ogledali slapove Danska fallen, park Norrviken, ki je bil poln prelepih cvetlic in dreves, in si v Torekovu privoščili večerjo. Ogledali smo si tudi samo mestece in obalo. V soboto smo šli zgodaj na najvišji vrh polotoka Kullaberg, nato pa v mestecu Mölle odložili Andreasa, ki je odšel na ogled klifov in delfinov (na žalost so bili slednji nekoliko sramežljivi). Sprehodili smo se še do najmočnejšega svetilnika v Skandinaviji (Kullens fyr) in občudovali velikost leče. Na zadnji dan podaljšane vikenda pa smo iz pristanišča Torekov odrinili z ladjo proti bližnjemu otoku Hallands

Väderö in na čerih občudovali tjunje in številne ptice. Preden smo zapustili Skåne, smo šli na še zadnji spust do obale pri naravnem rezervatu ob obali Bjärekusten, nato pa jo mahnili proti domu. Pot do Stockholma je bila dolga, noge smo si pretegnili pri gradu Brahehus in ob polnoči zaključili naš izlet.

Srečanje v Stockholmu

Dan po romanju v Vadsteno smo v nedeljo, 28. maja 2023, na pogovoru in kavi, čaju in prigrizku gostili državno sekretarko na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Vesno Humar ter veleposlanika Mihaela Zupančiča. Pogovarjali smo se o delovanju našega društva, prenekaterih aktivnostih in tudi izzivih, ki jih srečamo na naši poti. Urad prepozna in se nam zahvaljuje za naš trud ter nam bo še naprej v pomoč, za kar smo jim nadvse hvaležni. Hvala članom, ki so se odzvali vabilu; na srečanju je bila pestra nabirka članov od tistih najmlajših, do študentov, zaposlenih ter upokoencev.

Najlepša hvala za pomoč pri organizaciji tudi Danni Stražar. Danni je na srečanju predstavljala Slovensko društvo Orfeum iz Landskrone, ki pa ima člane tudi v Stockholmu, ter predstavila aktivnosti svojega društva. Pogovor je tekkel tudi o dopolnilnem pouku slovenskega jezika, ki ga Danni vodi na Danskem in Švedskem.

SKM

Vadstena 2023 - 50. vseslovensko romanje in srečanje

Letošnje 50. vseslovensko romanje in srečanje za binkošti pri Sv. Brigiti Švedski v Vadstenu je bilo nekaj enkratnega, najprej zaradi prekrasnega vremena, predvsem pa zaradi vzdušja, ki ste ga, dragi romarji in dragi gostje iz Slovenije, Švice in Nemčije prinesli s sabo.

Hvala msgr. Janezu Puclju, voditelju slovesnega bogoslužja, ki nas je duhovno nagovoril in ob razmišljanju povabil k odprtosti in poslušnosti Sv. Duha. Hvala somaševalcema mag. David Taljatu in Zvonetu Podvinski. Hvala tudi organistu Dominiku Krto iz Slovenije ter Goriškemu oktetu Vrtnica, ki ste s svojimi ubranimi glasovi povzdignili praznično bogoslužje, sodelovali v procesiji ob spremljavi pesmi s harmoniko, vam, ki ste pri slovenski lipi v Vadstenu intonirali pesem, ki smo jo potem vsi z veseljem zapeli. Tam nas je nagovorila gospa Vesna Humar, državna sekretarka z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki se je z delegacijo udeležila tega »zlatega« romanja in srečanja. Slovensko državo so zastopali g. Mihael Zupančič, veleposlanik z družino s slovenskega veleposlaništva v Kopenhagnu ter dr. Dario Križ z družino, ki je častni konzul v Lundu. Naša zvesta gostja in romarka je bila tudi letos Danica Dyllong iz Nemčije.

Težo dneva so nosili člani in članica ansambla Špadni fantje iz Vipavske doline, ki so zaigrali že pri sestrah na vrtu, kjer so se zbrali romarji z vseh koncev Švedske in od drugod. Predvsem pa so poskrbeli za slovensko vzdušje po večerji v dvorani, kjer so se po sv. maši vsi zbrali, da bi se v kulturnem delu utrdili v svoji identiteti, se zahvalili gostom ter nato po slovensko praznovali do poznih večernih ur.

Posebna zahvala gre, poleg vladnemu Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, tudi Slovenski zvezi na Švedskem za finančno podporo, da smo sploh lahko izvedli ta tako velik in pomemben projekt za ohranjanje slovenstva, slovenske vernosti ter slovenske identitete na Švedskem. Hvala še posebej SD Simon Gregorčič iz Köpinga in njenemu predsedniku Alojzu

Macuhu iz Köpinga, ki je s svojo družino in ostalimi člani društva Misij-skemu pastoralnemu svetu ter z ostalimi rojaki iz Göteborga hitro pomagal pripraviti dvorano za slavje ter s pomočjo Alojza Meglič in otrok izpeljati tombolo. Hvala vam vsem za darove za tombolo.

Srčna hvala tudi Boštjanu Pristovniku, ki je pripravil in poskrbel za slavnostno večerjo, ter Suzani Macuh, ki je s skupino iz Köpinga pomagala streči v dvorani in še marsikaj drugega je pomagala pri organizaciji.

Misijski pastoralni svet, ki ga je predstavljala Katarina Zupančič, moja desna roka in to kar z družino: mož Jožef je nosil križ v procesiji in pomagal ženi Katarini pri pripravi dvorane, sin Martin je nosil slovensko bandero, hči Ema je šla z očetom v procesiji, kjer ji je na pomoč priskočila tudi Alexandra Križ. Ema je skupaj z bratom Martinom in Lukom Majerjem stregla pijačo. Hvala vam, Zupančičevi, za veliko pomoč in podporo ter da ob vseh spremembah ne obupate nad vašim vagabundom za Gospoda. Tudi družina Majer iz Göteborga je pomagala streči v dvorani. Pridne roke Silve Horvatove iz Göteborga nas vedno razveseljujejo in nam veliko pomenijo. Draga Silva Horvat, velik boglonaj. Koliko dobrih in pridnih rok je pomagalo, da so gostje bili postreženi in je bilo počutje enkratno. Hvala.

V slavnostni dvorani so romarje v kulturnem delu pozdravili tudi naš novi slovenski veleposlanik gospod Mihael Zupančič ter naš častni konzul dr. Dario Križ. V kulturnem programu, ki mi ga je pomagala voditi Katarina Zupančič, so sodelovali: Ansambel Špadni fantje, Novogoriški oktet Vrtnica, Viktor Semprimožnik s sinom Leonom. Sem upal na še nekoga, ampak je prišlo do majhne spremembe. Vseeno sta prišla na vrsto veliki pevec in veseljak Martin Zupančič, pozneje pa tudi Danni Stražar s svojo kitaro, ob spremljavi katere smo vsi skupaj zapeli nekaj pesmi.

Posebna zahvala gre Borisu Razboršku, članu kvinteta Dori, ki nam je tudi letos organiziral in pomagal, da so kranjske klobase in orehova potica ob pomoči Špadnih fantov prispele v Vadsteno, kjer je klobas celo zmanjkalo, potice pa je malo ostalo za državni praznik v Göteborgu.

Na tem srečanju je bilo prisotnih nekaj jubilarov, med drugim mislim na tiste, ki so bili čisto prvič na romanju leta 1974. Sicer pa so nekateri letos dopolnili častitljivih 80 let, nekateri 85 let; najstarejša romarka je bila na tem srečanju gospa Ivanka Hrabar, ki je malo pred našim letošnjim romanjem dopolnila celo 94 let in jo je v Vadsteno pripeljala hči Silvana Stopar. Hvala

tudi Ivanu in Mariji Košak iz Boråsa, ki sta kljub starosti in križem let prišla romat v Vadsteno.

Hvala Slovenski zvezi, ki je podprla prevoz in slovenskim društvom, ki so organizirala prevoz romarjev v Vadsteno in nazaj ter vsem, ki ste pripotovali z osebnimi avtomobili v Vadsteno.

Bogu hvala za najlepše možno vreme, ki nam ga je podaril na priprošnjo Sv. Brigite Švedske, Marije Pomagaj z Brezij ter bl. A. M. Slomška. Bogu hvala za sestre Sv. Brigite Švedske, ki nas vselej z odprtimi rokami sprejmejo in se veselijo našega romanja. V nedeljo, na same binkošti, mi je s. Monica zaupala, da jim je v veselje in ponos nam postreči in kakorkoli pomagati, da se pri njih počutimo doma. Sestre so izkazale tudi hvaležnost za priznanje, ki jim ga je ob tem jubileju podelila gospa Vesna Humar, državna sekretarka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hvala Novogoriškemu oktetu Vrtnica, ki je na binkoštno nedeljo popoldan ob 16. uri s svojim petjem povzdignil slovesno somaševanje v hrvaškem jeziku v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu in to sv. mašo obogatil s slovenskim petjem in melosom. Prav tako hvala g. Mladenu Vuku ter hrvaškemu misijskemu svetu, ki je po sv. maši pogostil tudi naše goste.

Ko me je zapustil še David Taljat, zadnji romar v Vadstenu, ki se je srečno vrnil domov, se tako zame končuje 50. vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje za binkošti pri Sv. Brigiti Švedski v Vadstenu. Bogu hvala! In **nasvidenje v soboto 18. maja 2024** (1974 – 2024 = **50 let slovenske Vadstene**).

vaš hvaležni Zvone Podvinski

Otroški kotiček

Ali lahko pomagaš Kapitanu medvedu čim hitreje pripeljati družino domov?

Lahko pomagaš še gospodu Gosaku, da pride do gospe Goske?

V spomin – In memoriam

Nekaj besed ob zadnjem slovesu od pokojnega Karla Kolarja

Karli se je rodil 6. novembra 1942 v Mariboru. Mama Anica je bila samohranilka in Karli je odraščal v ljubezni z babico Katarino in dedkom Ivanom. Osnovno šolo je obiskoval na Pobrežju in takrat je imel občasne stike z očetom Jožetom ter bratoma Milanom in Jožetom ter s sestro Silvo. Po osnovni šoli se je pri Leonu Kolarju izučil za mizarja. Neka časa je polagal in brusil parket pri podjetju Bor Pesnica in kasneje pri gradbenem podjetju Stavbar v Melju.

Leta 1963 sva se spoznala prav pri Stavbarju, kjer sem delala kot plesarka. 1965 leta je Karli odšel v Göteborg na Švedsko. Leta 1967 sva se poročila v Mariboru in sem nato odšla za njim na Švedsko. Na otoku Hisingen je delal pri mizarskem podjetju Pleo. Takrat sva že imela sina Mirana, ki je bil rojen leta 1967, in hčerko Ann-Marie, rojeno leta 1971. Zgradila sva hišo v Olstorpu. Karel je večinoma vse naredil sam.

Proti koncu 1978 si je želel oditi domov v Maribor in poizkusiti srečo kot privatnik. Kupil je rovokopača Poklajn, s katerim je pomagal pri gradnji avtocest v Sloveniji. Toda časi so bili neugodni. Po nekaj napornih letih smo se odločili za vrnitev nazaj na Švedsko. Leta 1983 smo se vrnil nazaj v štirisočno stanovanje na otoku Hisingen. Karli je dobil službo kot vzdrževalec del, v bolnišnici Sahlgrenska, kjer je delal vse do upokojitve.

Vikend v Löfkojan je bilo tisto, kar je Karli ustvaril iz lesa s svojimi rokami. Mnogo let smo tam uživali. Otroka sta se odselila, sin Miran v Stokholm, hči Ann-Marie pa v Olstorp.

Bil je tudi aktiven v slovenskem društvu France Prešeren, kjer je sodeloval v folklorni skupini, v pevskem zboru ter v Upravnem odboru. Kasneje pa je bil aktiven v SD Slovenski Dom.

Med vsakim dopustom v Mariboru sva se srečala z njegovimi brati in sestro. Skupaj smo hodili na izlete in praznovali domače praznike. Dobri stiki z njimi so ostali vse do zadnjega.

Zadnja leta se je Karliju bolezen stopnjevala in ga je pripeljala v dom za ostarele v Tuveju. Leta in bolezen sta naredila svoje. Telo ni vzdržalo več in tako je v soboto, 22. aprila 2023, za vedno zaspal. V mesecu decembru je prejel bolniško maziljenje in v Velikem tednu mu je g. župnik Zvonko v domu za ostarele v Tuveju podelil sv. obhajilo.

Prišel je čas slovesa. Hvala dragi Karli, mož, ata, dedek, brat, svak in tast, za vse tvoje dobro delo in požrtvovalnost. Počivaj v miru. In večna luč naj ti sveti.

Karliju v spomin in zahvalo žena Marija

Človek je Homo viaticus, je potujoče božje bitje. V vseh teh letih, kar sem tukaj, smo se najprej redno srečevali pri slovenski sv. maši v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu, v kateri smo se poslovili od dragega brata v Kristusu, dragega Karlija Kolarja. Spomnim se tudi dragega Karlija, ki je bil, vse dokler je zmož, naš romar in poleg svoje žene Marije tudi naš pomočnik na slovenskem praznovanju v Vadsteni, enako kot pokojni Zenon. Kolikokrat sta skupaj pomagala, da so »tekoče zadeve«, kot temu rečemo, normalno potekale, ko sta postregla žejnim v dvorani. Kar nekajkrat smo iz Göteborga skupaj v avtobusu z našimi gosti romali tja in nazaj. Ne Karliju ne nam ostalim rojakom ni bilo težko redno porovati v Vadsteno, tam napolniti naša srca z duhovnimi darovi v luči praznične sv. maše v slovenščini, s slovenskimi pesmimi in nato na sestrskem dvorišču s petjem slovenskih pesmi ter plesom ob slovenskih melodijah

Dragi brat v Kristusu, dragi Karli, hvala vam za vašo ljubezen do Boga in do svojih najdražjih, do svoje domovine.

V vašem rojstnem kraju v Mariboru je stolnica, kjer je grob blaženega škofa A. M. Slomška, ki je zapisal »v nebesih sem doma«. Naša srca hrepnijo po Bogu, po našem Gospodu in Odrešeniku. Kot je že vaša žena Marija povedala, ste Jezusu odprli svoje srce in bili zelo veseli in hvaležni duhovnikovega obiska z obhajilom za bolnike. Odprli ste svoje srce Božji milosti, da se lahko z Jezusovo pomočjo in podporo borite do konca. Veliko ste trpeli, vendar ste bili tako hvaležni za vso pomoč in podporo svojih najdražjih, še posebej vaše drage Marije, ki vam je stala ob strani, vas redno obiskovala in

vam stregla. Naj dobri Bog, usmiljeni nebeški Oče, sprejme k nebeški mizi dragega brata v Kristusu, dragega Karlija, kateremu je Jezus obljubil, da mu bo stregel pri nebeški mizi in vsem, ki so bili Bogu zvesti tukaj na zemlji. Hvala za vaše pričevanje o tem, kaj vam Bog pomeni v življenju in kaj tudi človek v vašem življenju tukaj na zemlji. Naj vsemogočni in usmiljeni Oče podeli našemu bratu Karliju večno plačilo v nebesih. Počivajte v miru! In večna luč naj vam sveti! Amen.

hvaležni Zvone Podvinski

Trije slovenski rojaki v čolnu s Sv. Jožefom na ono stran

Preden bomo brali junijsko številko Naše luči, so se rojaki v Nossebro, Malmö in v Göteborgu poslovili od treh rojakov, od Erika Mali, od Stanislava Koren, kakor tudi v Göteborgu od Karla Kolar, o katerem bo zapis v počitniški številki Naše luči. Tako se nam manjša naša čredica.

Očetu Eriku Maliju v zadnje slovo, Nossebro

Oče Erik Mali se je rodil 29. aprila 1942 v Mariboru. Odraščal je sredi vojne.

Izobraževanje v Sloveniji je potekalo takole: obiskoval je 8-letno osnovno šolo, 3-letno poklicno šolo in 1-letno smer tehnični risar. Na Švedskem je študiral FHS za tolmača, za prevajalca.

V Sloveniji je bil 4 leta zaposlen kot avtoklepar. Na Švedskem pa je 28 let delal pri Necksu, kjer je izdeloval in varil orodja za galvanizacijo. Pet let je delal za občino Essunga kot pomočnik - koordinat

tor za begunce.

Oče je prišel na Švedsko 12. junija 1965. leta. Potoval je z dvema rojako-ma in čisto po naključju končal v Nossebroju. Imeli so srečo, da so stopili v

stik z Britto, ki je bila pripravna za vsako stvar in je rada priskočila na pomoč vsakomur v Necksovi delavnici. Čeprav so prispeli ravno na začetku industrijskih počitnic, so se takoj lotili dela pri Necksu. V zadnjih letih je bil delno sindikalno aktiven pri Necksu, delno politično aktiven v občini Essunga.

Leta 1973 je zgradil svojo hišo, v kateri je živel do leta 2010, ko jo je prodal in se preselil v stanovanje. Vse življenje je živel v Nossebroju, kjer je zelo užival. Vsako leto se je vračal v Maribor k bratom in sestram, po upokojitvi pa je potoval pogosteje in dlje ostajal v Sloveniji. Oče je imel zelo rad potovanja, tako počitnice na soncu kot velika mesta in kulturo.

očetu Eriku Maliju v slovo hči Camilla Wadlin

Erik Mali je romal v Vadsteno k Sv. Brigiti Švedski na slovenski binkoštni praznik skoraj vsa ta leta od leta 1974. Človek je Homo viaticus, je potujoče božje bitje. Spomnim se dragega Erika, kako sva z njim in še enim Slovencem leta 1996 potovala v Slovenijo na prvi papežev obisk. Oba rojaka, Erik Mali in Janez Zbašnik iz Olofströma, sta prišla v Göteborg, od koder smo potovali v Oberhausen v Nemčiji. Od tam smo z avtobusom nadaljevali pot proti Sloveniji. Bilo je nepozabno romarsko doživetje, ki si ga bomo za vedno zapomnili. Eriku ni bilo težko redno porovati v Vadsteno, napolniti svoje srce z duhovnim darom tega praznovanja skozi praznično mašo v slovenščini, s slovenskimi pesmimi in nato na sestrskem dvorišču s petjem slovenskih pesmi in plesom ob slovenskih melodijah. Nato je v dvorani sledil kulturni program in prava slovenska veselica, ki vsem, ki se zbirajo v Vadstenu, vedno veliko pomeni. Številni rojaki so rekli: enkrat na leto se srečamo v Vadstenu in vse leto živimo s tem, ker hrepenimo, da se naslednje leto spet srečamo.

Dragi brat v Kristusu, dragi Erik, hvala vam za vašo ljubezen do Boga in do svojih najdražjih, do svoje domovine. V vašem rojstnem kraju v Mariboru je stolnica, kjer je grob blaženega škofa A. M. Slomška, ki je zapisal »v nebesih sem doma.« Vaše srce je hrepenelo po našem Gospodu, našemu Odrešeniku. Pred božičem in pred veliko nočjo ste mu odprli svoje srce in bili tako veseli in hvaležni duhovnikovega obiska z obhajilom za bolnike in bolniškim maziljenjem. Veliko ste trpeli, vendar ste vdano prenašali trpljenje ter bili tako hvaležni za vso pomoč in podporo, za vsak obisk. Vsem ste nam pokazali, kako se pripraviti na zadnjo pot. Hvala vam za pomembne zadnje

besede: »Sedaj sem pripravljen.« In hvala za »belo knjigo«, kjer ste vse zapisali, kako želite imeti zadnje slovo s tega sveta. Spravljen z Bogom in z ljudmi je Erik dobesedno zaspal v Gospodu na Veliko sredo, 5. aprila, točno 14 dni za svojo sestro Anico Križnik, ki je včasih živela s svojim možem v Halmstadu, kjer smo se davnih časov z njo srečevali tudi pri slovenski sv. maši. Počivajta v miru, draga Erik in Anica!

vaš Zvonko Podvinski

Zadnje slovo od Stanislava Korena, Malmö

Stanislav Koren se je rodil v številni družini 9. novembra leta 1932 v Dolnji Bistrici v Prekmurju.

Umrli je 14. aprila 2023 v bolnišnici v Malmöju. Pogrebna slovesnost je bila v ponedeljek, 8. maja ob 13. uri v kapeli Sv. Gertrude na pokopališču Östra kyrkogården v Malmö.

V začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja sta se z ženo Olgo odločila iskati delo, srečo in prihodnost na Švedskem. Tu sta si ustvarila družino in prejela iz Božjih rok štiri sinove. Oba sta vedno zelo trdo delala v svojem poklicu, pa tudi v hiši in na vrtu. Stanislav je bil ustvarjalen in se je rad ukvarjal predvsem z obdelavo lesa.

Stanislav in Olga sta skrbela za svoje slovenske korenine in sta pogosto obiskovala slovenski klub. Prav tako so se srečevali s prijatelji, ki so prišli iz Prekmurja na Švedsko. V Sloveniji sta zgradila tudi hišo, v kateri sta počitnikovala in jo imela za izhodišče ob obisku sorodnikov. Vedno je bil vesel, ko je lahko preživel čas s svojo družino. Imel je veliko in močno srce, ki pa je na koncu omagalo v borbi z boleznimi, pa tudi z bolečinami, ki jih je dobil po vsem trpljenju in nesrečah, ki jih je utrpel.

Že v velikonočnem času, natančneje 14. aprila 2023, je zaspal in je sedaj ponovno združen z ženo Olgo, ki ga je zapustila pred 30. leti v mesecu aprilu.

očetu v slovo družina Koren

Dragi brat v Kristusu, Stanislav Koren, hvala vam za vašo zvestobo Bogu in Kristusovi Cerkvi. Hvala vam za pomoč pri sv. maši, kjer smo se zbirali v cerkvi Našega Odrešenika pri slovenski sv. maši. Počivajte v miru in večna luč naj vama z ženo Olgo sveti. Na svidenje v nebesih, kjer prosita za nas, da v svetu, v katerem živimo, ostanemo zvesti Bogu in drug drugemu. Hvala vam za vaše pričevanje prekmurske vernosti, ki je šla skozi mnoge preizkušnje in ostala zvesta Bogu in narodu. *Vsi so venci vejli, samo moj zleni ...*; v nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, tam večno srečen bom. Naj se vama z ženo Olgo to v polnosti uresniči. Počivajte v miru!

hvaležni Zvonko Podvinski

Pisma bralcev

Kdo bi si mislil, da bova našli destilarno gina v Ljubljani? To je zgodba destilarne.

Broken Bones je majhna destilarna na Viču v Ljubljani, ki je zrasla iz družinske tradicije proizvodnje piva, vina in žganih pijač.

Ideja o destilarni je vzniknila že 2012, ko sta lastnika Boštjan in Borut začela razvijati viski, ampak takrat je bila samo ideja in hobi, podjetje je bilo ustanovilo šele 2016.

Ime Broken Bones (zlomljene kosti) je nastalo 2016, ko sta lastnika Boštjan in Borut polnila sode s prvim viskijem in oba pristala na urgenci. Eden z zlomljeno nogo, drugi s počeno nosno kostjo. Zloma, ki na srečo nista bila huda, sta botrovala poimenovanju teh žganj in destilarne.

Vsa žganja so izdelana v majhnih serijah in tako sta tukaj – **slovenski viski in gin**.

Cilj je razvijati žgane pijače najvišje kakovosti, ki prepričajo in očarajo pivce z močnim, kompleksnim in presenetljivim, pa vendarle prijetnim lahkotnim okusom in aromo.

Gini dobijo prepoznavni okus iz skrbno izbranih zelišč, *viski* pa se nekaj časa stara v sodih iz slovenskega hrasta, kar mu daje cvetlično noto.

Na Viču potekajo vsi postopki izdelave pijač. Zorenje viskija poteka na tej lokaciji ter v skladiščih za zorenje sredi naravnega okolja ne prav daleč iz Ljubljane.

Vsako žganje je skrbno razvito s kombinacijo tradicionalnih receptov in zelišč oziroma sodov slovenskega in tujega izvora.

Gini dobijo svoj prefinjeni in prepoznavni okus iz skrbno izbranih zelišč, nekatera od njih so ročno nabrana na Krasu. *Gin* ima edinstven svež in eteričen brinov značaj, ki izhaja iz kombinacije tradicionalne izdelave in skrbno izbranih lokalnih zelišč. Z eksperimentiranjem so iz več kot 30 zelišč izbrali 10 in to so; brin, koriander, limonina lupinica, kardamom (črni in zeleni), sladki koren, šipek, lipov cvet, korenina perunike in angelike. Šipek, lipovi cvetovi in del brina je nabran na slovenskem Krasu.

Gina ni treba zoreti, potrebuje samo 2-3 tedne, da se "sestavi" in "zmehča"

in ima manj pekoč okus. Imajo pa tudi eno sorto, ki se stara do enega leta stara v sodih za viski.

Prvi gin so ponudili leta 2018.

Predstavljajo to, kar Broken Bones gin je, *močan, svež in eteričen*.

Iz gina se na primer dela znana pijača gin s tonikom, gin je zelo uporaben.

Viskiji pa svojo cvetlično noto dobijo iz sodov, narejenih iz lesa slovenskega hrasta, v katerih se starajo omejen čas. Prvi viski je bil izdelan 2020.

Vodeni ogled je bil res zanimiv in informativen, celoten postopek od ideje, postopka razvoja in selekcije ter končno do proizvodnje. Vse skupaj je bilo pospremljeno z degustacijo ginov in nekaj koktajli.

Ana in Marjana na potepu po Ljubljani decembra 2022.

Zgodovinski feljton – zgodba izseljenke

(Nadaljevanje iz marčevske številke, zgodba Antonije Johansson)

Med prvo svetovno vojno, ko sem bila še otrok, se spominjam, da je neki uradnik včasih prišel mimo nas. Nama s sestro je pogosto dal kakšen groš ali krajcar. Poskušala sem srečo, kako bi v gosti travi bilo "lahko" najti denar, ko ga vržem, ne da bi videla, kam bo padel. Zasukala sem se v krogu, zamižala in vrgla groš od sebe. Redkokdaj sem ga potem našla. Mama je rekla: "Njej se ne splača dajati, ker vse vrže stran." Ni pa vedela, da mi je bilo težko, ker denarja nisem našla.

Mojim staršem je bilo zelo težko. Pomoči ni bilo nikakršne v tistih časih. Delo na tem malem posestvu je bilo težko. Ko bi bilo v ravnini, bi bilo veliko lažje obdelovanje. Pa je bilo vse v bregovih. Mama, ki je prišla iz ravnine, je to večkrat obžalovala. Kurjavo in vodo, vse je bilo treba nositi v hrib. Res smo otroci pomagali, a najhujše delo sta le morala opraviti oče in mama.

Moji mami se res ne more zameriti, če je bila stroga, včasih čez mero. Kako bi sicer krotila toliko otrok? Ko dostikrat slišim, da otroci povzročijo požare, se vedno spomnim, kako je bilo pri nas doma. Vsi smo vedeli, kje so vžigalice, a smo bili tako naučeni, da se s tem ne sme igrati in nobeden se jih ni dotaknil.

Seveda se mi je včasih zdelo hudo, ko bi se tako rada igrala, pa ni bilo časa. Za mamó je bilo delo bolj važno. Zaupala mi je, da bo delo dobro opravljeno, to sem večkrat slišala. In ko je na primer rekla "Danes mora ena ostati doma" (ne bo šla v šolo), je bilo samo po sebi umevno, da bom ta žrtev jaz. Večkrat sem zaradi tega bridko jokala, a vse solze niso nič pomagale.

Še danes se sprašujem, kje je naša mama našla čas, da je prečitala toliko knjig, med drugimi vso svetovno zgodovino. V čitalnici smo si zelo poceni izposojali knjige in ob nedeljah mi je vedno naročala, kaj naj ji prinesem.

Vsi pri hiši smo zelo radi čitali. V jesenskih in zimskih večerih smo se vsi stiskali okoli petrolejke in čitali. In ko sem pasla krave – ki jih ni bilo več kot dve ali tri – sem vedno imela knjigo s seboj. V tistih časih ni bilo nobenih slabih knjig, vsaj v naši hiši ne. Še danes se spominjam naslovov nekaterih

knjig naših dobrih pisateljev in poetov. Kadar smo s sestrami morale opravljati kakšno delo, ki se nam je zdelo pustó,* smo začele recitirati naše fine poete. Ena je znala nekaj, druga nekaj drugega, in tako je čas hitro minil.

En tedenski časopis smo imeli, pa vendar sem se kmalu naučila tudi politike. Znala sem ločiti slabo od dobrega, resnico od neresnice. Nekoč sem čitala neki članek o Rusiji, kako se ljudem godi po revoluciji. Ostalo mi je tako v spominu, da še danes v glavnem vem, kaj sem takrat čitala.

Nobenemu od nas otrok se niti sanjalo ni, da bi lahko naprej študiral, ker smo vedeli, da naši starši tega niso zmogli. Po osmih letih šole sem delala doma na posestvu. Včasih sem šla v "taverh" – na dnino, se pravi za mali denar delati največkrat na njivi. Od kod ta beseda, še danes ne vem. Mnogo drugih besed sem pozneje našla, da so izvirale iz nemščine, včasih tudi iz italijanščine. Na primer špampet = Spannbett, pruštah = Brusttuch (jaka – to mora biti zelo stara nemška beseda), kilimpet = Kindbett i.t.d.

Kot najstnica sem bila zelo šibkega zdravja. V poznejših letih sem bila v glavnem zdrava, toda močna, kot so včasih bila kmečka dekleta, pa nisem bila nikoli. Nekoč sem morala pomagati pri mlatenju, ki je v tistih časih potekalo na stari način, s cepci. Pri tem delu se mora držati tudi pravilen ritem, in če so to znale vse štiri osebe, je nastala lepa melodija. Neki sosedov fant, ki je od mladih let živel v Celju, je nekoč pripovedoval, da če se le da, pride ob času mlačve domov, da se naužije te pesmi in spominov iz otroških let.

Mene niso preveč obrajtali* za to delo. Moj stric je godrnjal, da sem zanič, da ne znam udariti, da snopje kar božam i.t.d. Hvalil pa je mojo sestro M. Prizadevala sem si, da bi bolje udarila, pa sem po nesreči udarila strica za uho. Takoj me je spodil z mesta, da naj se poberem. Bilo me je malo sram, po drugi strani sem bila pa vesela, da sem se tega dela otresla, ki mu tako ali tako nisem bila kos. Brez dela nisem bila, ko pa je delo bilo povsod, kamor si pogledal.

V tistih letih, ko sem bila tako bolehná, imela sem bronhitis, drugič spet pljučni katar, je mama enkrat rekla: "Antonija je tako bolehná, bo menda umrla." Spomnim se, da sem dobila solze v oči. Pozneje v življenju, kadar se mi je moja usoda zdela vse pretežka, sem si pa včasih mislila, da koliko bi mi bilo prihranjenega, če bi se takrat to zgodilo. Oblekli bi me v belo obleko, položili me v belo krsto, kot je bila tradicija in mladi fantje bi me nesli h grobu ...

Moj rojstni kraj ima bogato zgodovino iz fevdalnih časov. Nekoč je bil tu benediktinski samostan (od leta 1140 do leta 1461). V zgodovinskih zapiskih čitam: "Usodno za samostan je bilo leto 1461, ko je cesar Friderik III ustanovil novo škofijo za Ljubljano in kot darilo poklonil Gornji Grad Ljubljanski škofiji."

Takole je revija Ognjišče zapisala med drugim v julijski številki leta 1975: "Sredi zelenja Zadrebke doline, v varstvu gozdnatih hribov, počiva Gornji Grad. Nad strehami mirnega mesteca kipi mogočna kupola župne cerkve, nekdanje druge katedrale ljubljanske škofije. Naj pridemo v dolino po strmih vijugah izpod Črnivca ali ob Dreti od nazarske strani, vedno nam pritegne oko najprej njena vso okolico obvladujoča višina, tako da se še zvonik kar izgubi poleg nje. Toda le kako naj bi bilo to svetišče katedrale ljubljanske škofije, ko pa vendar spada pod mariborsko škofovsko palico? Lahko bi rekli s pesnikom: 'O dneih preteklih davnih, to dolga je povest ...' Ta povest se začne s prvo župno cerkvijo, ki je tod stala že v 12. stoletju, nadaljuje se z letom 1140, ko je plemič Dietbald de Chagere skupaj z ženo Truto in s privoljenjem oglejskega patriarha Peregrina ustanovil tu benediktinski samostan. Menihi so sezidali novo cerkev, romansko triladijsko baziliko, in ob njej samostan; ta cerkev je stala vse do srede 18. stoletja, čeprav je preživela vmes več prezidav. Usodno za samostan je bilo leto 1461, ko je plemič Friderik III ustanovil novo ljubljansko škofijo in ji podaril tudi Gornji Grad. Z velikim upiranjem so se benediktinci izselili iz samostana, ta pa je postal druga rezidenca ljubljanskih škofov. Ti so marsikaj spremeni in prezidali in škof Krištof Raubar si je uredil v Gornjem Gradu pravi renesančni dvor. Ko pa je prišel baročni čas in z njim nov lepotni okus, ni bil s starimi poslopji nič več zadovoljen. Škof Ernest, grof Attems je dal vse skupaj podreti in po letu 1752 sezidati novo cerkev po načrtih ljubljanskega arhitekta Matija Perskyja, ob njej pa še prostorno baročno graščino, ki pa je v večjem delu postala žrtev druge svetovne vojne." (Do tukaj povzeto iz Ognjišča.)

*Nadaljevanje sledi v septembrski številki Slovenskega glasila.

Slovensko GLASILO – Slovenska BLADET

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 Köping
www.slovenskazvezanasvedskem.com
Predsednik / Ordförande: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com
Telefonska številka: +46 (0) 736003092

NASLOVI – ADRESSER

KLUB KULTURE SLOVENIJA

Preds: Karli Zunko
c/o Karli Zunko,
Norra Torggatan 17, 640
30 Hälleforsnäs
slovensko.drustvo@gmail.com

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik, 035- 21 12 94
Meteorvägen 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@bahnhof.se

SD SIMON GREGORČIČ

Preds. Alojz Macuh,
Scheelegatan 7, 731 32 Köping
aa.macuh@gmail.com
<http://antonbreznik.wixsite.com/simon>

KD SLOVENIJA

Preds. Miran Rampre,
073-384 08 23

SLOVENSKI DOM

Preds. Jože Zupančič, 031-98 19 37
Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
marrat68@hotmail.com

VELEPOSLANIŠTVO

Republike Slovenije
Amaliegade 6, 2. Floor
1256 Köpenhamn, Danmark
Tel: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
sloembassy.copenhagen@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Preds. Lado Lomšek, 031-46 26 87
c/o Lomšek
Stora björn 33, 415 16 Göteborg
ladolomsek2@gmail.com

SD PLANIKA

Preds. Rudolf Belec, 040-21 80 48
Mobilni telefon: 0709-535401
V:a Hindbyvägen 18, 214 58 Malmö
kontakt@planika.se
www.planika.se

SD STOCKHOLM

Preds. Rok Ogrin
Slovenska föreningen i Stockholm
c/o Rok Ogrin
Grindtorpsvägen 41 lgh
2001; 183 49 Täby
slovdrustvo.stockholm@gmail.com
<http://slovenskodrustvostockholm.weebly.com/>

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

Preds. Danni Stražar
c/o Bencek-Budja
Nattljusgården 28 B, 261 72 Häljarp
orfeum.slosve@gmail.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
Zvonko Podvinski, 0708278757
zvone.podvinski@rkc.si

